

UMOWA

**między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej
o współpracy kulturalnej i naukowej,**

podpisana w Berlinie dnia 5 czerwca 1980 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

**RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ**

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 5 czerwca 1980 r. została podpisana w Berlinie Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej o współpracy kulturalnej i naukowej w następującym brzmieniu:

UMOWA

**między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej
o współpracy kulturalnej i naukowej.**

Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej,

dążąc do dalszego rozwijania i pogłębiania opartych na zasadach marksizmu-leninizmu i socjalistycznego internacjonalizmu stosunków trwałego sojuszu, braterskiej przyjaźni i wszechstronnej współpracy między Polską Rzeczypospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną oraz kierując się zasadami ścisłego współdziałania między Polską Zjednoczoną Partią Robotniczą a Niemiecką Socjalistyczną Partią Jedności,

działając zgodnie z celami i zasadami Układu między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy, podpisanego w Berlinie dnia 28 maja 1977 roku,

przekonane, że współpraca kulturalna i naukowa przyczynia się do wzbogacania kultur narodowych obu Państw, sprzyja zbliżaniu ich narodów, służy kształtowaniu rozwiniętych społeczeństw socjalistycznych oraz ich ideowo-politycznemu współdziałaniu,

zdecydowane w drodze ścisłej współpracy kulturalnej i naukowej oraz korzystania z doświadczeń innych państw socjalistycznych umacniać przyjaźń i jedność bratnich socjalistycznych państw i narodów,

pragnąc przyczynić się przez współpracę kulturalną i naukową do utrwalania pokoju, odprężenia i bezpieczeństwa zgodnie z zasadami i postanowieniami Aktu Końco-

wego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Deklaracją o wychowaniu społeczeństw w duchu pokoju,

opierając się na pozytywnych rezultatach i bogatych doświadczeniach wieloletniej współpracy kulturalnej i naukowej,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Umawiające się Strony będą popierać i rozwijać wszechstronną i efektywną współpracę w dziedzinach: kultury i sztuki, nauki, szkolnictwa wyższego i oświaty, prasy, radia i telewizji, kultury fizycznej i sportu przez współdziałanie odpowiednich instytucji państwowych, organizacji społecznych oraz kontakty obywateli obu Państw.

Artykuł 2

Umawiające się Strony będą podejmować i popierać działania na rzecz upowszechniania wiedzy o życiu politycznym, osiągnięciach gospodarczych, kulturalnych i naukowych drugiego Państwa oraz o perspektywach jego rozwoju i wykorzystywać będą wzajemną współpracę do propagowania związków łączących oba Państwa i narody oraz ich narodowych i rewolucyjnych tradycji.

W tym celu Umawiające się Strony rozszerzać będą podejmowanie wspólnych inicjatyw w tym zakresie, przywiązując szczególną uwagę do uwzględniania odpowiednich informacji w procesie nauczania i wychowania młodzieży, w wydawnictwach encyklopedycznych i innych publikacjach, w podręcznikach szkolnych i w środkach masowej informacji, oraz popierać będą przedsięwzięcia zmierzające do szerokiego informowania społeczeństw obu Państw.

Artykuł 3

Umawiające się Strony będą współdziałać w organizowaniu uroczystych obchodów świąt państwowych, ważnych rocznic i jubileuszów o znaczeniu narodowym i międzynarodowym, „Dni Przyjaźni i Kultury” oraz innych imprez o szerokim oddziaływaniu społecznym.

Artykuł 4

Współpraca w dziedzinie kultury i sztuki będzie realizowana w szczególności przez:

- a) wymianę doświadczeń między właściwymi instytucjami i organizacjami obu Państw w zakresie rozwijania dorobku kulturalnego, realizacji polityki kulturalnej oraz planowania i zarządzania działalnością kulturalną;
- b) dalsze umacnianie wszechstronnych kontaktów między twórcami oraz ich związkami i stowarzyszeniami w formie spotkań, konferencji, pobytów studyjnych i stałej wymiany materiałów dotyczących ich dorobku twórczego;
- c) współdziałanie i wymianę doświadczeń w dziedzinie artystycznej twórczości ludowej i masowej działalności kulturalnej, podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwijania twórczości artystycznej i form pracy kulturalnej służących właściwemu organizowaniu czasu wolnego ludzi pracy i młodzieży, a zwłaszcza upowszechnianiu dobrej muzyki rozrywkowej;

- d) współdziałanie i wymianę doświadczeń w dziedzinie kształcenia artystów i twórców kultury oraz doskonalenia ich kwalifikacji;
- e) podejmowanie w rozszerzonym zakresie ściślejszej kooperacji w różnych dziedzinach działalności artystycznej i kulturalnej;
- f) współdziałanie w dziedzinie wydawnictw oraz tłumaczenia i wydawania dzieł literackich i artystycznych z kręgu kultury drugiego narodu;
- g) współdziałanie i wymianę doświadczeń w dziedzinie muzeologii, ochrony zabytków oraz popularyzowania spuścizny kulturalnej;
- h) wymianę solistów i zespołów artystycznych, a zwłaszcza przez ich udział w ważnych imprezach kulturalnych organizowanych w drugim Państwie;
- i) włączanie do repertuarów teatrów dramatycznych, muzycznych oraz orkiestr, zespołów i solistów utworów z kręgu kultury drugiego narodu, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości współczesnej;
- j) organizowanie wystaw artystycznych, fotograficznych, wystaw książki oraz innych ekspozycji;
- k) rozwijanie współdziałania w dziedzinie kinematografii, szerokie rozpowszechnianie i popularyzowanie filmów drugiego Państwa, popieranie wszechstronnej kooperacji, zwłaszcza w zakresie koprodukcji filmów wszelkiego rodzaju, wzajemnego świadczenia usług, oraz wymianę doświadczeń i specjalistów;
- l) współdziałanie w dziedzinie nauk o kulturze i sztuce, a zwłaszcza w zakresie badań nad podstawowymi zagadnieniami rozwoju kultury socjalistycznej, oraz wymianę publikacji z tych dziedzin.

Artykuł 5

Współpraca w dziedzinie nauki będzie realizowana w drodze ścisłego współdziałania akademii nauk, wyższych uczelni, instytutów, organizacji i stowarzyszeń naukowych obu Państw, mającego na celu łączenie potencjałów naukowo-badawczych, przyspieszanie postępu naukowo-technicznego oraz rozwijanie procesów socjalistycznej integracji gospodarczej, w szczególności przez:

- a) opracowywanie długoterminowych planów i programów wspólnych prac naukowo-badawczych oraz wspólne prognozowanie rozwoju nauki w wybranych dziedzinach;
- b) prowadzenie wspólnych badań według uzgodnionego podziału pracy, doskonalenie współdziałania między zespółami badawczymi i pracownikami nauki oraz wspólne opracowywanie i wydawanie publikacji naukowych;
- c) wymianę pracowników nauki i specjalistów;
- d) organizowanie wspólnych konferencji, sympozjów i seminariów naukowych;
- e) systematyczną wymianę informacji naukowych o prowadzonych badaniach i wynikach osiągniętych na poszczególnych etapach ich realizacji;
- f) współdziałanie w celu efektywnego wykorzystania posiadanego potencjału badawczego i jego zaplecza oraz optymalnego wdrażania osiągnięć naukowych;
- g) wspólne przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników nauki i młodej kadry naukowej.

Artykuł 6

Współpraca w dziedzinach szkolnictwa wyższego, oświaty i kształcenia zawodowego będzie realizowana w szczególności przez:

- a) rozwijanie wszechstronnego współdziałania i wymiany doświadczeń między uczelniami i szkołami wszystkich typów;
- b) podejmowanie wspólnych działań przez właściwe instytucje naukowe i oświatowe obu Państw, służących doskonaleniu systemu oświaty i szkolnictwa wyższego, treści i metod nauczania, komunistycznemu wychowaniu młodzieży oraz polepszaniu organizacji badań i studiów nad efektywnością działalności naukowo-dydaktycznej i wykorzystania bazy materialnej szkolnictwa, rozwijaniu kształcenia politechnicznego i zawodowego;
- c) wszechstronną wymianę informacji dotyczących opracowywania i wprowadzania nowych programów i metod nauczania oraz podręczników i pomocy naukowych, a także rozszerzanie wymiany doświadczeń na temat ich doskonalenia;
- d) podejmowanie wspólnych przedsięwzięć i badań w dziedzinie rozwijania nauk społecznych, a zwłaszcza marksistowsko-leninowskiej teorii rozwoju społecznego;
- e) rozszerzanie wymiany studentów i doktorantów na studia pełne lub częściowe oraz pracowników nauki na staże w szkołach wyższych, z uwzględnieniem nowych dziedzin nauki i kierunków studiów, delegowanie naukowców i specjalistów do szkół wyższych i innych instytucji naukowych oraz oświatowych drugiego Państwa w celu prowadzenia działalności pedagogicznej, naukowo-badawczej, wymiany doświadczeń i podwyższania kwalifikacji;
- f) wymianę nauczycieli i wychowawców, studentów i uczniów, grup młodzieży szkolnej i studenckiej w celu odbywania praktyk, uczestnictwa w obozach szkoleniowych i kursach oraz innych formach działalności oświatowo-wychowawczej;
- g) doskonalenie metod i form współdziałania szkół i instytucji oświatowych prowadzących stałą współpracę w oparciu o bezpośrednie porozumienia, ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnie uzgadnianych przedsięwzięć badawczych i pedagogicznych.

Artykuł 7

Umawiające się Strony będą popierać nauczanie i rozpowszechnianie języka drugiego Państwa jako ważnego środka umacniania przyjaźni i współpracy oraz będą udzielać wszechstronnej pomocy w nauczaniu tego języka w wyższych uczelniach, szkołach i instytucjach kulturalno-oświatowych przez rozwijanie wymiany wykładowców, naukowców, tłumaczy i osób studiujących.

Umawiające się Strony będą popierać wymianę literatury, wydawnictw, pomocy naukowych i informacji służących nauczaniu języka, przeprowadzaniu kursów, seminariów i konkursów znajomości języka i wiedzy o drugim państwie, a także wspólne badania naukowe w zakresie polonistyki i germanistyki, oraz wydawanie prac naukowych z tych dziedzin, zwracając przy tym szczególną uwagę na stan i zakres nauczania języka drugiej Strony w każdym z Państw.

Artykuł 8

Umawiające się Strony będą popierać rozwój bezpośredniej współpracy między stowarzyszeniami dziennikarzy, agencjami prasowymi, redakcjami dzienników i czasopism, a zwłaszcza wymianę dziennikarzy oraz stałą wymianę informacji, artykułów prasowych i materiałów fotograficznych.

Artykuł 9

Umawiające się Strony będą popierać rozwój bezpośredniej współpracy między organizacjami do spraw radia i telewizji obu Państw oraz kontakty przedstawicieli tych instytucji, a także wymianę programów radiowych i telewizyjnych.

Artykuł 10

Umawiające się Strony będą popierać rozwój bezpośredniej współpracy między instytucjami archiwalnymi i bibliotekami obu Państw.

Umawiające się Strony umożliwią obywatelom drugiego Państwa korzystanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, z archiwów i bibliotek.

Artykuł 11

Umawiające się Strony będą popierać i ułatwiać działalność ośrodków informacji i kultury drugiego Państwa oraz ściśle współdziałanie instytucji państwowych i organizacji społecznych uczestniczących w realizacji niniejszej umowy z ośrodkami informacji i kultury obu Państw.

Artykuł 12

Umawiające się Strony będą popierać rozwój bezpośredniej współpracy w dziedzinie kultury fizycznej i sportu.

Artykuł 13

Umawiające się Strony będą popierać rozwój współpracy w dziedzinach objętych niniejszą umową między organizacjami związkowymi, kobiecymi, młodzieżowymi, towarzystwami upowszechniania wiedzy oraz innymi organizacjami społecznymi i kulturalno-oświatowymi.

Umawiające się Strony będą aktywnie dążyć do umacniania przyjaźni i rozwijania wszechstronnej współpracy młodzieży obu Państw. Popierać będą współdziałanie organizacji młodzieżowych, wspólne akcje kulturalne, wychowawcze i oświatowe oraz szerokie kontakty młodzieży.

Szczególnie w toku współpracy młodzieży obie Strony będą preferować treści i formy związane z ideowym wychowaniem w duchu braterskiej przyjaźni, socjalistycznego internacjonalizmu i pokojowego współżycia.

Artykuł 14

Umawiające się Strony będą popierać pogłębianie współpracy województw, okręgów i miast, a zwłaszcza stolic, województw i okręgów przygranicznych obu Państw, w dziedzinach stanowiących przedmiot niniejszej umowy.

Artykuł 15

Umawiające się Strony będą informować się wzajemnie w dziedzinach objętych niniejszą umową o organizowanych w obu Państwach kongresach, konferencjach, festiwalach, konkursach, wystawach i innych imprezach o charakterze międzynarodowym oraz będą popierać udział w tych przedsięwzięciach przedstawicieli drugiego Państwa.

Artykuł 16

Umawiające się Strony będą współpracować w ramach międzynarodowych organizacji i konwencji w dziedzinach objętych niniejszą umową.

Umawiające się Strony będą popierać dalsze doskonalenie wielostronnej współpracy kulturalnej i naukowej między państwami socjalistycznymi. We współpracy bilateralnej będą przywiązywać należyłą wagę do realizacji porozumień wielostronnych.

Umawiające się Strony będą rozszerzać wzajemną wymianę informacji o ich stosunkach kulturalnych i naukowych z krajami trzecimi.

Artykuł 17

Umawiające się Strony w celu realizacji niniejszej umowy będą uzgadniać pięcioletnie plany współpracy kulturalnej i naukowej, które będą między innymi określać warunki finansowe tej współpracy.

Dla dokonywania oceny realizacji obowiązujących planów pięcioletnich oraz dalszego doskonalenia współpracy odbywać się będą okresowe konsultacje, na przemian w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w Niemieckiej Republice Demokratycznej.

Organy, instytucje i organizacje współpracujące w oparciu o postanowienia niniejszej umowy, mogą zawierać między sobą porozumienia wykonawcze.

Po zaznajomieniu się z powyższą umową Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie dnia 13 listopada 1980 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *J. Czyrek*

Artykuł 18

Z dniem wejścia w życie niniejszej umowy traci moc Umowa o współpracy kulturalnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej, sporządzona w Warszawie dnia 6 października 1964 roku.

Artykuł 19

Umowa niniejsza podlega przyjęciu zgodnie z prawem każdej z Umawiających się Stron i wejdzie w życie w dniu wymiany not stwierdzających to przyjęcie.

Wejście w życie niniejszej umowy nie ma wpływu na realizację obowiązujących porozumień zawartych na podstawie Umowy o współpracy kulturalnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej, sporządzonej w Warszawie dnia 6 października 1964 roku.

Artykuł 20

Umowa niniejsza zostaje zawarta na okres dziesięciu lat i ulega automatycznemu przedłużaniu na kolejne pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej w drodze notyfikacji na sześć miesięcy przed upływem danego okresu.

Sporządzono w Berlinie dnia 5 czerwca 1980 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym obydwie teksty posiadają jednakową moc.

Z upoważnienia Rządu
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
E. Wojtaszek

Z upoważnienia Rządu
Niemieckiej Republiki
Demokratycznej
O. Fischer

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*

L. S.